

*Рекомендовано до друку рішенням
кафедри соціальної педагогіки та педагогічної майстерності
Житомирського державного університету імені Івана Франка
(протокол №10 від 13 травня 2014 року).*

Рецензенти:

Н.А. Сейко – доктор педагогічних наук, професор, проректор з наукової роботи Житомирського державного університету імені Івана Франка;

С.А. Котловий – кандидат педагогічних наук, вчитель історії вечірньої (змінної) ЗОШ II-III ст. №1 м. Житомира.

А 43 Актуальні проблеми соціальної сфери : [збірник наукових робіт викладачів і студентів / за заг. ред. Н.П. Павлик]. — Житомир : Вид-во Житомирського державного університету імені Івана Франка, 2014. — 130 с.

Літературний редактор: Н.Л. Тарасенко

Відповідальний редактор: І.М. Палько

Дизайн обкладинки: А.І. Сочинський

Матеріали надруковані в авторській редакції.

За достовірність фактів, цитат, власних імен, посилань на джерела та інших відомостей відповідають автори публікацій.

Передмова

Шановні друзі! Пропонуємо Вашій увазі третє видання збірника наукових робіт викладачів і студентів соціально-психологічного факультету Житомирського державного університету імені Івана Франка «Актуальні проблеми соціальної сфери», що вже став систематичним відображенням науково-дослідної діяльності викладачів і студентів нашого факультету; представляє результати курсових, бакалаврських, магістерських, дисертаційних досліджень.

Цей збірник присвячено значущій для нас даті – **10-ти-річчю соціально-психологічного факультету** ЖДУ ім. І. Франка. Протягом цих десяти років факультет перетворився на дружню ініціативну команду, що має власні цілі, традиції, приводи для гордості. Хочеться зазначити такі наші здобутки та інновації, як:

- *практикум із соціальної педагогіки* – спецкурси практичного характеру, спрямовані на формування у студентів умінь та навичок організовувати психолого-педагогічну взаємодію з клієнтами на основі спільних інтересів (наприклад, етнодизайн, журналістика, канестерапія, організація культурно-дозвіллевих заходів, волонтерство та багато інших);
- *мистецькі проекти* факультету, серед яких систематичними стали: Виставка Двох Картин на Сьомому Небі (презентація творчості відомих житомирських художників), Людина Року (відзначення здобутків студентів та співробітників у галузях громадської діяльності, науки, мистецьких і спортивних подій);
- *наукові проекти* кафедри соціальної педагогіки та педагогічної майстерності (організація Всеукраїнського дистанційного конкурсу студентських і учнівських наукових робіт з соціальної педагогіки – режим доступу: <http://contest.zu.edu.ua>; розробка колективної монографії «Енциклопедія прав людини: соціально-педагогічний аспект»);
- *соціальні проекти* Студентської Соціальної Служби для Молоді (керівниця – Світлана Коляденко), спрямовані на підтримку вразливих категорій учнівської й студентської молоді та проведення добродійних акцій;
- *Соціально-інтерактивний «Театр Життя»* – об'єднання викладачів і студентів, які засобами театрального мистецтва піднімають у студентському середовищі актуальні соціальні проблеми та питання; створюють можливості діалогу глядачів і акторів. Діяльність «Театру Життя» втілюється через різноманітні форми та засоби – інтерактивні й публіцистичні вистави, форум-вистави, презентації;
- *Центр міжкультурної толерантності* (керівниця – Інна Палько), який реалізує просвітницькі молодіжні програми та соціальні проекти з протидії різним формам дискримінації. Основними видами діяльності Центру міжкультурної толерантності є Школа міжкультурної толерантності, Дискусійний відеоклуб, «Жива бібліотека», Форум-театр та інші;
- *Центр ґендерної освіти* (керівниці – Олена Остапчук, Наталія Тарасенко), діяльність якого спрямована на формування ґендерно чуйного освітнього

середовища та сприяння саморозвитку і самореалізації студентського активу. Завдяки діяльності Центру студентами було реалізовано наступні власні соціальні проекти: «Соціалізація жіночої студентської молоді, в тому числі молодих мам» – Н. Кривой; «Гендерна просвіта молоді Житомирщини» – Ю. Покотило, О. Добрякова; «Школа молоді сім'ї» – Б. Антонян-Шевчук; «Правова просвіта лідерів студентського самоврядування ВНЗ м. Житомира» – В. Безсмертна та інші;

- розширення географії участі викладачів і студентів кафедри у міжнародних проектах. Франція, Південно-Африканська Республіка, Сполучені Штати Америки, Молдова, Албанія, Ізраїль, Швеція, Литва, Польща, Німеччина, Грузія, Білорусь, Угорщина, Бельгія, Казахстан, Словачія, Азербайджан – дякуємо за гостинність! «Білою плямою» наразі залишається лише континент Австралія ☺.

Ми пишаємося нашими перемогами у науковій сфері, зокрема у: Всеукраїнському дистанційному конкурсі студентських і учнівських наукових робіт з соціальної педагогіки (**Юлія Золотуха** – Гран-Прі); Всеукраїнських конкурсах студентських наукових робіт (**Юлія Покотило, Світлана Щур** – дипломи III ступеня); Всеукраїнській студентській олімпіаді із соціальної педагогіки (**Сергій Михнюк** – диплом III ступеня); стипендіальній програмі «Завтра.UA».

Серед стратегічних напрямів подальшої наукової діяльності варто відзначити: створення наукового гуртка; викладання окремих дисциплін/занять/тренінгів англійською мовою; збільшення кількості міжнародних публікацій та участі у конференціях; реалізація проекту Ради Європи «No Hate Speech Movement».

Бажаємо соціально-психологічному факультету та всім, хто себе з ним ідентифікує, нових і великих досягнень, рефлексій та звершень!

Будьте здоровими та щасливими!

З повагою, Надія Павлик.

Зміст

Маєвська Людмила	ПОНЯТТЯ «ЛЮБИТИ СЕБЕ» У СУЧАСНОМУ СОЦІУМІ	8
Поздєєва Валерія	СОЦІАЛЬНО-ПЕДАГОГІЧНА КОРЕКЦІЯ КОНФЛІКТНОСТІ У СТУДЕНТСЬКОМУ СЕРЕДОВИЩІ КОЛЕДЖУ	11
Киричок Юлія	ПРОФІЛАКТИКА ДИТЯЧОЇ БЕЗДОГЛЯДНОСТІ ЯК НАПРЯМ ДІЯЛЬНОСТІ РАЙОННОГО ЦЕНТРУ СССДМ	13
Синиця Анна	ХАРАКТЕРИСТИКА КОМП'ЮТЕРНОЇ ЗАЛЕЖНОСТІ ПІДЛІТКІВ	15
Саустян Інна	РОЗВИТОК СОЦІАЛЬНИМ ПЕДАГОГОМ НАВИЧОК СПІЛКУВАННЯ У ДІТЕЙ З СИНДРОМОМ ДАУНА	18
Ланчук Ганна	СОЦІАЛЬНІ ЧИННИКИ ПОШИРЕННЯ ЛИХОСЛІВ'Я У ПІДЛІТКОВОМУ ВІЦІ	19
Байдюк Людмила	СОЦІАЛЬНО-ПЕДАГОГІЧНИЙ СУПРОВІД СІМЕЙ З ДІТЬМИ З ОБМЕЖЕНИМИ ФУНКЦІОНАЛЬНИМИ МОЖЛИВОСТЯМИ	22
Шелестюк Арсеній	СОЦІАЛЬНО-ПЕДАГОГІЧНА ПРОФІЛАКТИКА ІГРОВОЇ ЗАЛЕЖНОСТІ У ПІДЛІТКІВ	24
Кот Юлія	СОЦІАЛЬНО-ПЕДАГОГІЧНА ХАРАКТЕРИСТИКА ФОРМ ТА МЕТОДІВ ОРГАНІЗАЦІЇ ДОЗВІЛЛЯ У ДИТЯЧИХ ЛІКУВАЛЬНИХ ЗАКЛАДАХ	25
Бруліна Катерина	ПІДЛІТКОВА СУБКУЛЬТУРА – ВАЖЛИВИЙ ЕЛЕМЕНТ СОЦІАЛІЗАЦІЇ ПІДЛІТКА	28
Іллїна Ольга	ТЕОРЕТИЧНІ АСПЕКТИ ПРОБЛЕМИ СОЦІАЛЬНОЇ ЗАХИЩЕНОСТІ ЛЮДЕЙ З ОБМЕЖЕНИМИ ФУНКЦІОНАЛЬНИМИ МОЖЛИВОСТЯМИ В УКРАЇНІ	29
Іванова Катерина	СОЦІАЛЬНО-ПЕДАГОГІЧНИЙ ЗМІСТ ДІЯЛЬНОСТІ СОЦІАЛЬНОГО ГУРТОЖИТКУ	32
Сичук Лілія	СИСТЕМНИЙ ПІДХІД У ЗАБЕЗПЕЧЕННІ ЯКОСТІ СОЦІАЛЬНО-ПЕДАГОГІЧНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ ЗНЗ	34
Остапчук Олена	СОЦІАЛЬНО-ПЕДАГОГІЧНИЙ АНАЛІЗ ВЕБ-РЕСУРСІВ ДЛЯ ДІТЕЙ	37
Цветкова Наталія	СОЦІАЛЬНО-ПЕДАГОГІЧНІ АСПЕКТИ В ДІЯЛЬНОСТІ ДИТЯЧИХ ТВОРЧИХ КОЛЕКТИВІВ В УМОВАХ МІСТА	39
Савченко Оксана	СОЦІАЛЬНО-ПЕДАГОГІЧНИЙ ЗМІСТ НЕПЕРЕРВНОЇ ОСВІТИ В УКРАЇНІ	42
Хімач Вікторія	ДІАГНОСТИЧНИЙ ІНСТРУМЕНТАРІЙ СОЦІАЛЬНОГО ПЕДАГОГА ПРИ РОБОТІ З ПРОБЛЕМОЮ ЛІДЕРСТВА	44
Сочинський Андрій	МІЖНАРОДНІ МІЖУРЯДОВІ ТА НЕУРЯДОВІ ІНСТИТУЦІЇ СОЦІАЛЬНОЇ СФЕРИ	47
Зайчківська Юлія	МІЖНАРОДНА І УКРАЇНСЬКА ЗАКОНОДАВЧА БАЗА СОЦІАЛЬНО-ПЕДАГОГІЧНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ	50

Михнюк Сергій	ШКІЛЬНИЙ САЙТ У СТРУКТУРІ ІНФОРМАЦІЙНОГО СЕРЕДОВИЩА ЗНЗ	52
Гладченко Ольга	СОЦІАЛЬНО-ПЕДАГОГІЧНІ ФАКТОРИ РОЗВИТКУ ОБДАРОВАНOSTІ ДІТЕЙ МОЛОДШОГО ШКІЛЬНОГО ВІКУ	54
Перішко Варвара	ПРОФОРІЄНТАЦІЯ СТАРШОКЛАСНИКІВ У СИСТЕМІ ДІЯЛЬНОСТІ СОЦІАЛЬНОГО ПЕДАГОГА ЗНЗ	55
Джура Ніна	РОЛЬ ТЕЛЕФОННОГО КОНСУЛЬТУВАННЯ ДЛЯ УЧНІВ СЕРЕДНЬОЇ ТА СТАРШОЇ ШКОЛИ	57
Ващенко Олег	ПРОБЛЕМА ВАЖКОВИХОВУВАНOSTІ. СОЦІАЛЬНО-ПЕДАГОГІЧНИЙ ЗМІСТ ДІЯЛЬНОСТІ СОЦІАЛЬНОГО ПЕДАГОГА ЗНЗ ЩОДО ПОПЕРЕДЖЕННЯ ВАЖКОВИХОВУВАНOSTІ	60
Дорошенко Людмила	РОБОТА СОЦІАЛЬНОГО ПЕДАГОГА ЗНЗ ІЗ ФОРМУВАННЯ МІЖКУЛЬТУРНОЇ ТОЛЕРАНТНОСТІ СТАРШИХ ШКОЛЯРІВ	62
Богданець Анастасія	ЦІННІСНІ ОРІЄНТАЦІЇ СТАРШОКЛАСНИКІВ ЯК ОБ'ЄКТ СОЦІАЛЬНО-ПЕДАГОГІЧНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ	64
Котловий Сергій	ПРОФІЛАКТИКА КОНФЛІКТІВ В ОСВІТНЬОМУ СЕРЕДОВИЩІ ЛІЦЕЮ ЯК СОЦІАЛЬНО-ПЕДАГОГІЧНА ПРОБЛЕМА	66
Кондратенко Ярослава	РОБОТА СОЦІАЛЬНОГО ПЕДАГОГА ЗНЗ ІЗ ПРОФІЛАКТИКИ ВІКТИМНОЇ ПОВЕДІНКИ ПІДЛІТКІВ	68
Щур Світлана	ДІЯЛЬНІСТЬ СОЦІАЛЬНОГО ПЕДАГОГА ЗНЗ ЩОДО ПЛАНУВАННЯ УЧНЯМИ КАР'ЄРИ	70
Бобрусь Ольга	ТВОРЧИЙ РОЗВИТОК УЧНІВ ЯК ОБ'ЄКТ ДІЯЛЬНОСТІ СОЦІАЛЬНОГО ПЕДАГОГА	73
Остапенко Катерина	ДИТЯЧА ЛІТЕРАТУРНА ТВОРЧИСТЬ ЯК ПРОВІДНИК СОЦІАЛІЗАЦІЇ ОСОБИСТОСТІ У СТАРШОМУ ШКІЛЬНОМУ ВІЦІ	76
Луценко Анастасія	ФОРМУВАННЯ ПРАВОВОЇ КУЛЬТУРИ СТАРШОКЛАСНИКІВ СОЦІАЛЬНИМ ПЕДАГОГОМ В УМОВАХ ЗНЗ	79
Возна Вікторія	СОЦІАЛЬНО-ПЕДАГОГІЧНА ДІЯЛЬНІСТЬ ЩОДО ФОРМУВАННЯ ПСИХОЛОГО-ПЕДАГОГІЧНОЇ КУЛЬТУРИ БАТЬКІВ В УМОВАХ ЗНЗ	82
Романюк Оксана	ФОРМУВАННЯ НАВИЧОК БЕЗКОНФЛІКТНОГО СПІЛКУВАННЯ ПІДЛІТКІВ В УМОВАХ ЗНЗ	84
Харькова Наталія	ПСИХОЛОГІЧНІ ТЕХНІКИ СОЦІАЛЬНО-ПЕДАГОГІЧНОГО КОНСУЛЬТУВАННЯ	86
Гетьман Олена	СОЦІАЛЬНО-ПЕДАГОГІЧНИЙ ЗМІСТ ІГРОВОЇ ДІЯЛЬНОСТІ ДОШКІЛЬНИКІВ	88

Адамович Анна	СОЦІАЛЬНО-ПЕДАГОГІЧНА ТЕХНОЛОГІЯ КОЛЕКТИВНОЇ ТВОРЧОЇ ДІЯЛЬНОСТІ У ЗНЗ	90
Юзвячик Інна	СОЦІАЛЬНО-ПЕДАГОГІЧНА ПІДТРИМКА УЧНІВ З ГІПЕРАКТИВНИМ РОЗЛАДОМ У ЗНЗ	92
Слободенко Лідія	ПСИХОТЕРАПЕВТИЧНІ МЕТОДИ РОБОТИ СОЦІАЛЬНОГО ПЕДАГОГА З ДІТЬМИ ДОШКІЛЬНОГО ВІКУ	94
Рудюк Ганна	ДИНАМІКА ПРОФЕСІЙНОЇ ІДЕНТИФІКАЦІЇ МАЙБУТНІХ СОЦІАЛЬНИХ ПЕДАГОГІВ У ВНЗ	96
Самойлюк Марина	СОЦІАЛЬНО-ПЕДАГОГІЧНИЙ ЗМІСТ НЕФОРМАЛЬНОЇ ОСВІТИ СТУДЕНТСЬКОЇ МОЛОДІ	98
Палько Інна	ЦЕНТР МІЖКУЛЬТУРНОЇ ТОЛЕРАНТНОСТІ СССМ ЖДУ ЯК ІННОВАЦІЙНИЙ РЕСУРС В ПРОЦЕСІ ПРОФЕСІЙНОЇ ПІДГОТОВКИ МАЙБУТНІХ СОЦІАЛЬНИХ ПЕДАГОГІВ	101
Павлик Надія	НАВЧАЛЬНИЙ КУРС «ПСИХОЛОГО-ПЕДАГОГІЧНА ТЕРАПІЯ» У СИСТЕМІ ПРОФЕСІЙНОЇ ПІДГОТОВКИ МАЙБУТНІХ СОЦІАЛЬНИХ ПЕДАГОГІВ	105
Літяга Інна	ВПЛИВ ЗМІ НА СОЦІАЛІЗАЦІЮ ОСОБИСТОСТІ ДИТИНИ В КОНТЕКСТІ ВИВЧЕННЯ ДИСЦИПЛІНИ «СОЦІАЛЬНА ПЕДАГОГІКА»	110
Тарасенко Наталія	РОЛЬ І ЗНАЧЕННЯ САМОМЕНЕДЖМЕНТУ В РОБОТІ СОЦІАЛЬНОГО ПЕДАГОГА	112
Свінціцька Тетяна	СТАВЛЕННЯ СТУДЕНТІВ ДО СІМЕЙНИХ СТЕРЕОТИПІВ	114
Залібовська-Ільніцька Зоя	ШЛЯХИ УДОСКОНАЛЕННЯ ПЕДАГОГІЧНОЇ ТВОРЧОСТІ МАЙБУТНІХ УЧИТЕЛІВ БІОЛОГІЇ	116
Папченко Вікторія	СОЦІАЛЬНО-ПЕДАГОГІЧНИЙ АНАЛІЗ УКРАЇНОМОВНОГО СЛЕНГУ	119
Коляденко Світлана	ЗАКОНОДАВЧЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ВИКОНАННЯ ПОКАРАННЯ ЩОДО НЕПОВНОЛІТНІХ У РОСІЙСЬКІЙ ІМПЕРІЇ В ХІХ – ПОЧ. ХХ СТ.	121
Васьківська Юлія	ЧАРТЕРНІ ШКОЛИ – ІННОВАЦІЙНА МОДЕЛЬ ЗДОБУТТЯ СЕРЕДНЬОЇ ОСВІТИ	126
Михаленко Тетяна	СОЦІАЛЬНО-ПЕДАГОГІЧНИЙ АНАЛІЗ ТРАДИЦІЙ ВЖИВАННЯ АЛКОГОЛЮ В УКРАЇНСЬКІЙ СІМ'І	128

Автор статті:

Тетяна Свінцицька,
Магістрантка
спеціальності «Соціальна педагогіка»

Науковий керівник:

Світлана Коляденко,
кандидат педагогічних наук, доцент
кафедри соціальної педагогіки

СТАВЛЕННЯ СТУДЕНТІВ ДО СІМЕЙНИХ СТЕРЕОТИПІВ

В останні роки дослідження сім'ї зайняли значне місце в науках про людину й суспільство – соціології, філософії, демографії, психології тощо. Уважному науковому аналізу були піддані найрізноманітніші питання: які стереотипи впливають на розподіл подружніх ролей у сім'ї, особливості сприйняття подружжям один одного, взаємини дітей і батьків і т.д. Однією з найбільш популярних тем є визначення сімейних стереотипів.

Сім'я не є незмінним, сталим утворенням, за час існування в ній відбуваються закономірні й часто глобальні зміни, що охоплюють практично всі сторони її буття. Ці зміни пов'язані, насамперед, з реалізацією сім'єю функції народження й виховання дітей [1, с. 74].

Звертаючи увагу на існуючі проблеми і стереотипи ми опираємось на дослідження визнаних фахівців у цій сфері, а саме Альошина Ю.Е., Виговська С.В., Волкова О., Гозман Л.Я., Дубовська Е.М., Кружаліна Ю.В. Родину та сімейні відносини вивчали : Балинський І. М., Захаров А. І., Мясіщев В. Н., Петровський А. В., Столяренко Л. Д., Самигін С. І., та інші. Дослідники вказують на існування таких ролей як:

1. Традиційні ролі передбачають з боку дружини народження і виховання дітей, створення домашнього затишку і ведення домашнього господарства, терпимість до обмеження сфери діяльності. З боку чоловіка вимагається прийняття основних рішень, підтримка сімейної влади і контроль, економічна безпека та захист сім'ї, емоційна вдячність дружині за пристосування до залежності.

2. Товариські ролі потребують від подружжя забезпечення моральної підтримки та сексуального задоволення, жвавого і цікавого спілкування один з одним і оточуючими.

3. Ролі партнерів потребують від дружини і від чоловіка внеску в сім'ю згідно з розміром заробітку, спільної відповідальності за дітей, участі у веденні домашнього господарства, розподілу прав та відповідальності [3, с. 108].

З метою дослідження сімейних стереотипів у студентському середовищі, на базі Житомирського державного університету імені Івана Франка та Житомирського національного агроекологічного університету було проведено опитування, в якому взяли участь 50 студентів, які мають сім'ї та 50 студентів не одружених. Дослідження показало, що майже 80% опитаних вважають можливим створення сім'ї під час навчання. При цьому серед тих, хто зазначив варіанти «Так, можливо поєднати навчання і сім'ю» та «Можливо, проте дуже важко» переважають жінки – 42,93% проти 33,96 % чоловіків та 41,3 % проти 36,79 % чоловіків відповідно. 68 % опитаних зазначають, що навчання повинно бути передусім, вони поки що не планують створювати сім'ю.

Більшу налаштованість студенток на певні «жертви» після появи дитини і відповідні очікування з боку чоловіків-студентів підтверджує подальший аналіз результатів. Так, під час опитування студентам було запропоновано відповісти і на питання «Хто з подружжя повинен поступитися (перевестися на заочне відділення, взяти академічну відпустку) у разі появи дитини». Опитані студенти 26% вважають, що саме жінка повинна піти на поступки. Можна припустити, що таке рішення пов'язано з усталеним стереотипом, що саме жінка має виконувати основну масу обов'язків при догляді за дитиною. І лише 12 % опитаних вважають, що з таким навантаженням чудово міг би впоратися і чоловік. Досить показовим є і розподіл відповідей на це питання серед чоловіків та жінок. При досить близьких позиціях по більшості варіантів чоловіки все-таки частіше зазначають, що або не потрібно народжувати дитину, будучи студентами, або ж ніхто не повинен приносити в жертву своє навчання.

З метою вивчення рівня поширеності серед студентів усталених стереотипів стосовно розподілу функцій у сімейному житті в ході опитування респондентам було також запропоновано відповісти на питання «Чи згодні Ви з тезою, що домашніми справами повинна займатися жінка, а чоловік заробляти кошти?». Отримані результати показують, що студентське середовище є неоднорідним. Так, погоджуються з даною тезою майже 25% студентів. Третина опитаних студентів (33%) вважають, що всі обов'язки потрібно виконувати разом. Досить цікавими є результати більш детального аналізу ситуації в окремих групах опитаних, зокрема чоловіків та жінок. Так, серед тих, хто зазначив варіанти «Так, погоджуюсь» переважають чоловіки (75 %). А от 87 % жінок вважають, що всіма справами потрібно займатися разом.

Отже, можна зазначити, що респонденти у даному випадку не тільки перебувають під впливом відповідних стереотипів, але й висловлюють бажані очікування стосовно майбутньої дружини (чоловіка). Згідно відповідей респондентів, поширеними стереотипами виступає бачення того, що жінки повинні народжувати і виховувати дітей, створювати домашній затишок і вести домашнє господарство. Чоловік в свою чергу має приймати основні рішення і підтримувати сімейну владу та контроль, також він повинен забезпечувати виконання матеріально-економічної та захисної функцій.

Використана література

1. Агеев В.С. Психологические и социологические функции поло-ролевых стереотипов / В. С. Агеев // Вопросы психологии. — 1991. — № 4. — С. 74—82.
2. Алешина Ю.Е. Поло-ролевая дифференциация как комплексный показатель межличностных отношений / Ю. Е. Алешина, И. П. Борисов // Вестник МГУ. — М. : МГУ, 1989. — №2. — С. 44—53.
3. Бендас Т. В. Гендерная психология : учеб. пособ. / Т. В. Бендас. — СПб. : Питер, 2005. — 431 с.

